

N° 1

იანვრის 1-სა.

1832 წელსა.

საღიგებრატურონი ნაწილნი

საღიგებრატურონი ნაწილნი

141

საღიგებრატურონი ნაწილნი

წინვერსა.

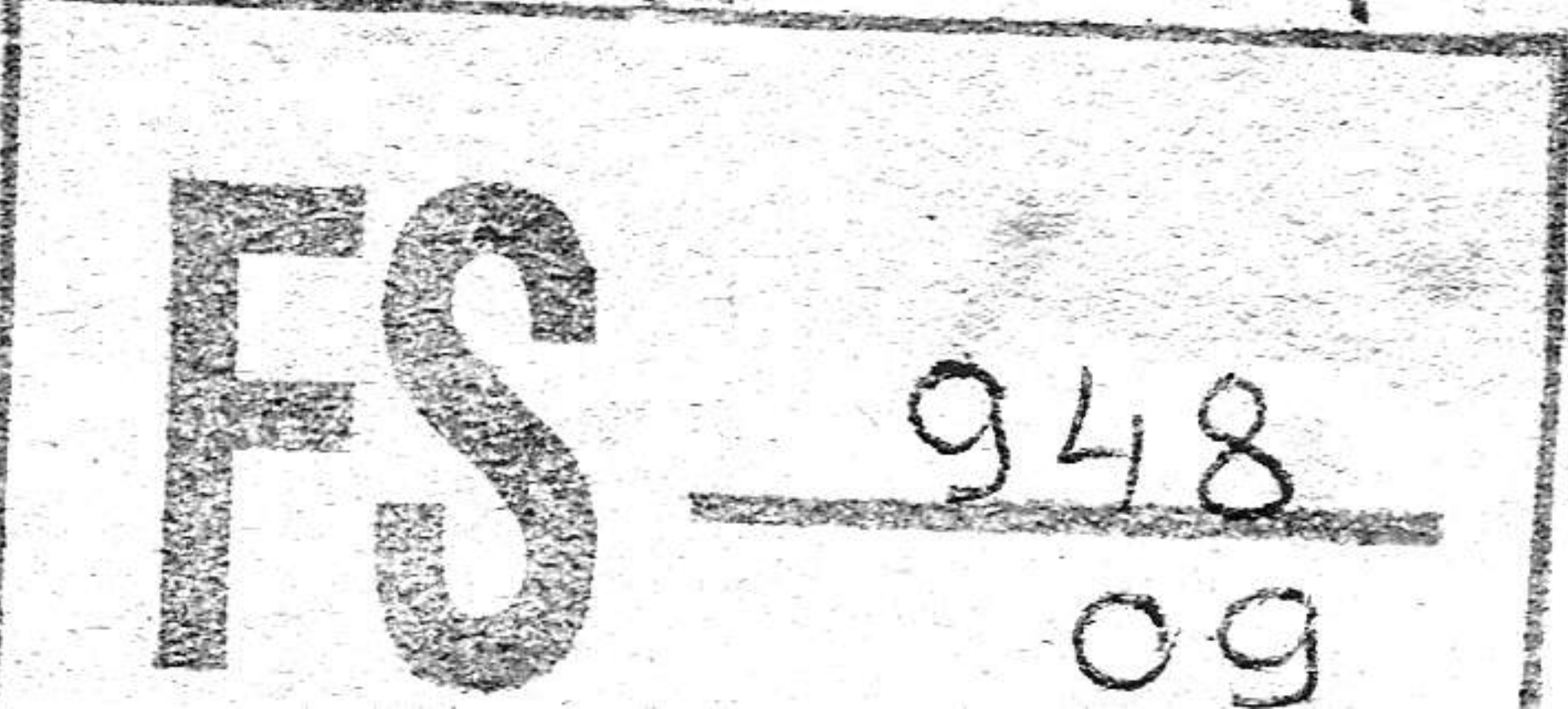

ფლორენციასა (*) შინა იყო საკვირველი შემოსევად
ათას სამას ოთხმოც ოთხეცსა წელსა. გარნა უწინა
რეს ყოველისა ზნა ვსთქუათ, თუ მაშინ ვიხარსა განჩინუ
ლებასა შინა იყვნენ მცხოვრებნი ამის ქალაქისანი, რომელნი

(*) ფლორენციის არს ცოხუანის სამეფოს მჭვნიერი ქალაქი
იგლისა შინა.

ცხ. შეძლებულ უოველთა შეძრწუნესათა ბრძოლისათა შეწუხ-
 ბულოყვნენ ღიღის ჭირისაგან. მათ ჯერეთ არა აქვრათ რა-
 ვაწყებული მოოკრება, რომელიც შეეძინებათ ჭირისაგან აქს
 სამს ორმოცრწასა წელსა. ოღესაც უძებრეს სამის წილისა
 ცოსკანელნი შეიქმნენ მსხვერპლად მომსერულისა ამის. წარმო-
 ვიდგანოთ, ათუ ვითარსა შიშსა შინა იქმნებოდა ქალაქი ფრ-
 რენცია, ოღესაც სწულებს ესე მიახლოვდა სამძღუართა ში-
 სთა. მშანი მოწყატლებისანი შეკრებობდნენ უოველთთ ვერძო
 სკლესასწყოლოხსა სამოსსა შინა, რათამცა აღსპონ ბოროტი
 ესე, იგინი არათუოდენ ატყუდენდნენ ზეცას მკურვალეთს მოცქს
 თა, არამედ უშიშრათ ჳნახვიდნენ უოველთთ სახლთს ჳუ-
 რიგებდნენ საჭმელსა ჳ სასმელსა იმედითა შით, რათა უძუ-
 ნაქციონ რასჯა ზეცისა. საშუალ ვაებათა ამათ იყო შე-
 შიხვეულებს, რომელსაც ვანვიზრახეთ, რათა ვაცნობოთ მკი-
 თხველთთა ჩუქნთა. საქმე ჳწარმოებს საყვარულისათვს ჳ
 ახალგაზრდის საყვარლის ქალისათვს.

ტურუს ესე ჳ ხინგბული ქალი იყო ამიერის გჳარისა.
 ვერცა ვრთა შექპნიერი ჳ ლამაზი ქალი ფლორენციასა შინა
 ვერ შეველარებოდა მას კეთილგონიერებითა ჳ სამძუდიითა.
 მას აქვრდა იშუთი გული ჳ გონება. წყნარნი სთნოებანი ჳწი-
 ნდნენ მას შინა, ვითარცა წმინდასა სარკვსა შინა; ჳ ოღეს

გამოვიღო ეს იგი ასპარეზის ზედა, ძუღლითა ბაზრისასა, მა-
შინ უოველი ვატი ისწრაფდა ნახვასა შინსა ჭკმის სმენასა.

აქა რომდღის შთამაშადულობისა ანგონიან ნახა ქალი
იგი, ჭკუთი მისი წარტყვიან სიყუარუტეშან ჭკუენიერებაშან მი-
ხმარ სსწანიცა საყუარულნი ახალგაზრდანი ვატი ეძებდნენ
ღროსა ჭკუარდათ, რათა მოჰსწონებოდნენ ეინვერასა, ანგო-
ნი შროვლის მათს წელიწადს მხოლოდ მისთვის ჰპრასვიდა,
უოველგან კვალსა შინსა შეურგებოდა ჭკუილობდა, რათაჲდა
ეძვიცვიტებინა მასთან ალგებრივი სიყუარული თვისი. ჩუქნ არ აღუ-
სწერით სიძწარეთა, განუსვენებლობათა, შუტარებათა ჭკუანჯუ-
თა შინთა, საუბარ არს ვახიქეთა, რომელ შან რაოდენჯერ
მეჰსთხოვა კელნი ეინვერისანი მამასა შინსა, გარნა ეს არ შე-
იქმნა თანქმა შიცქმასა ზედა ქალისა თვისისასა. მამა მისი არ
იყო განუსჯსელი ვატი იგი ცუდსა ვერასა ჰხელაღდა მსგავსა
ღ თვისებასა შინა ანგონისასა, გარნა მსგავსად უოველთა რი-
ნებულთა დიდთა ვატი, ჰსურდა ქალისა თვისისა შეერთება
ესრეთისა ვატისათანა, რომლისცა წარმოებასა მიტყა ახალი
ბრწყინება გვარისათვის ამიერისა. რასანრულ თრექსა შან
მისცა ქალი თვისი ფრანჩესკო დო ალოლანგის, ახალგაზრდასა ვა-
ტისა სისიამოვნოს განისასა, რომელიცა ეკუთვნოდა ერისა პი-
რველთა გვართაგანსა, მაშინ უოველნი ფლორენციისა შინა

იგუოდნენ, რომელ მან აღიარა ქინევერისათვის უკეთესი
გოლი ზქ შესაფერი. შემდგომ შესრულების ქორწილის რიგით
ფრანკესკომ წაიფანა თვის სახლში ახალგაზრდა ზქ შეენიერა
მეუღლე თვისი.

ამბავი მასველა იყო ბოროტმეტყვეულისა ანგონისათვის
სასტკუად. მოაკლდა რა ქინევერისა, რომელსაცა შინა შეი-
ცვებოდნენ ყოველნი იძვინა მისნი. რომელსაცა შინა ჰგო-
ნებდა იგი ყოველსა ქვეყნიერსა ბერნიერებასა, მან დასრულა
აღიქმა ზქ ფიცა, რომელთა არა თრეს შეიჩინოს ცოლი ზქ არცა
შეიფანოს სხუა ქალი. მან დასრულა თვისი სიტყვა: საკუთს
რად ტებობა სიწმინდისა მისისა იყო ხელსა ექვლესიებში, ტამ
რის ღრესასწულებში, შერევა გურში ზქ შორით დატებობა ნა-
ხვთა მისითა, რომელთაცა მიიზიდავდა აზრთა მისთა.

დროსა ამას თხოვრებდასა შინა გამოჩნდა დიდი ჭირი.
შენიერი ქინევერს ავით შექმნა, შავრამ სნეულება მისი არ
იყო შესაფარი. რაფანა ცტურთა ზქ ნარნარა აგებულესა ჰქო-
ნდა მას ზქ სნეულებადან მისმან მსწრთადად გამოუცვლდა მას
ყოველნი ნაკუთნი პირისა მისისანი ამისთვის ყოველთა მახლ
ობელთა მისთა წარმოიღვინეს, რომელთა დასასრული მისი ახლოს
არს. ნათესავნი მისნი ისწრაფდნენ, შექმნობისა მიცემასა, ზო-
გნი მისცემდნენ სასუნებლებს, სხუანი უწევდნენ კელთა ზქ

ფუკთა; ერთის სიტყვათ: კმარობდნენ უოველსა, რადცა შეეწე-
 თლა მას ჭ მოიყვანდა გრძნობასა შინა, გარნა ამოი იყო. რა-
 თღენსა მე რჩოს ქალი იგი ვინეგრა იწვა ზვნიერ უოველისა
 მოძრაობისა, საფუთქლები დაუდგნენ ჭ უოველნი მუნ უოფნი
 დარჩმუნებულ იყვნენ. რომელ სული მისი აღფრინდა ცათა შინა.
 შირველად განკლა საზოგადო გარბილი ჭ გოდება, ხოლო
 მსწრაფლმწესარება შეიკვალა ვაებად, რომელიცა განგრცე-
 ლდა უოველსა ქალაქსა. ამბავი ერთი წამს განვიდა, ვინეგრა
 შეიქმნა მსხვერპლად ჭარისა. მას ვაისავე მოამზადეს უოვე-
 ლივე დასამარხად ჭ შეძღვომი ჩვეულებითის წესის შესრულებ-
 ბისა, სს უღლი მისი დაიმარხა სასაფლაოსა ზედა სობორის ვკვა-
 ლესიისასა, სამრევლოს ახლო. წესი დაიმარხვისა იყო ფრიალ
 ლიგონად, ამისთვის რომელ შესაძრწუნებულსა რჩოსა მას უმე-
 ტეს ფიქრობდნენ დიდის ჭარისაგან წარმოებულს შიშსა ზედა,
 ვიდრელა გლოვასა ზედა, შავრამ ანგონი, რომელიცა სს უათა
 თანა მიჰყვა მკვლარსა საფლავთან, დარჩა მუნ, იმ დროდმდე
 სანამ წამოვიდოდნენ უოველნი იგუ მან ფრიალ შრავალი მწარელ
 იტარა ჭ იკვნესა, ფრიალ ძნელ იყო მისთვის დატევა საფლა-
 ვისა ჭ წამოსვლა თვის სახლად. თავსა თვისა ეტყოდა მუნ:
 „დიდი ხანია მე მოვაკლდი მას, გარნა სიკვდილმან მისმან უო-
 ველივე მომეცა, რადცა ვკუთვნილდა სიცოცხლესა ჩემსა.“

კვლავ დადუარა ტრემონი.

სხუთა ვინევისა დადმულიყო საგვარის სასაულოთსა
 ზედა, იგი შერაცხეს მკვლარად. გარნა შემდგომ განკრძელებ
 ლისა გულის შემოყრისა, მან კვლავ მიიღო კმარება გრძნო
 მათ ტვივილისაგან ანუ სსვსა უცნაურისა მიზეზის გამო.
 საკმაო არს ესე, რომელ ქალი ესე გაყო ცხლად შუალამის შე
 მდგომ ორს საათს ბედნიერება იყო ეს, რომელ რაქამ განი
 ღვდა, მაშინვე მოუვიდა აბრი, შეურაცხით მკვლარად ჰ შეტოო
 მით დაუძარხნით თაფი ჩემი, ვსიქნა მან: ვაჟ! თუ შეშინა შე
 მკრას მე, ხომ დავიკარგვ! ყოველად მიღობ ქალიწულთ, რამი
 ფარე მე, შენ ზედა მოვანლობ ყოველსა სასოებასა ჩემსა! შე
 მდგომ აჩია მან თაფი დათისკმევითა ჰ რიღს სასიხარულოდ,
 შენიძნა, რომელ საფლავის ქვას შე სწდა მტორედ მათუარის
 სიხარულე, რროსა მკრთალოსა ამას სხივის ნახვსა, ვინევისა
 რასვდა კუბო ში ჰ განიმხნევა თაფი თვისი. მან შეკრიბა რა
 ნარჩენი ძალი ჰ თაჟსიღნა მუნითუან ამოსვლად, რომელიცა
 დარჩმუნებულყო, რომელ თვთ მიხლოდ ძალუბს თაფისა თვისსა
 რაფარნა, გაიმაგრა მან გული ჰ ვსძლივა შიშსა. გამოვიდა
 რა კუბოლამ ჰ მოიქმინდა უკანასკნელი ტრემონი. რომელიც
 გარდმოვიდა შიშისაგან ასამუალ ბნელოს საფლავისა, უნლო
 და ცურვით მისვლად მან აღვიღთან, საიღვანაც გადიოდა სი-

ნათელი მწრათულ რამდენადაც ღმერთს იგი: ეს იყო ჰაგარს ვი-
 ბე უწინ არც უოღლისა იგი დაჯდა ჰარველს ფუკის ასაღებელ.
 ზედ შესასვენებლად, რათამცა შეიკრიბოს ძალი ზ ლონე. შე-
 მდგომამისსა ჟინვერამან იწყო კიბებულ ასულა, მოუწოდა რა
 ღმერთსა შესაწევნელად ზ გამაგრდა რა იმედითა დაფარვისა
 ზელა სიკოცხლისა თვისისა. აღვიდა რა კიბებულ, შიშვთა ქვას
 რომელიც შეფარა საფლავსა ზ ჰსკალა აწვევა მისი. საბედნიეროდ,
 ქვა იგი არ იყო მძიმე ზ ჯერ არ გარდაეღვინათ კირით. ზ ეს
 რეთ ჟინვერამან გარდაეგლო ქვა იგი ზ გამოვიდა საფლავი-
 რამ. შესწირა მართლობა ღმერთსა დაფარვისათვის სიკოცხლისა
 თვისისა ზ მიჰმართა ბიჯი სამრეკლოსა.

ეს იყო თქლომბრის გასულს. ქარი მოჰბერვიდა ძლიერი ზ ცი-
 ვი, ჟინვერამან განიარა მუილანი ზ შევიდა იწროს გზაში, რომე-
 ლიც მილილდა მახლობულ მონასტრის სალოცავისა ძმათა მო-
 წყალგებისათა. მუნიდგან მან მიიღო სახელი იწრო გზა მკვდრი-
 ს, რომელსაცა ამ შემთხვევად მღვე უწოდებოდა სხუა გვარად.
 ჟინვერამა მივიდა თავის ქმრის სახლთან ზ დაარსებულა კარგი.
 ქმარი მისი ფრანჩესკო მწუხარელ იჯდა ბუხართან, მეცხუთი გა-
 ნძრასვთა მწრათულისა დაწაკარგისათვის. შეესმა რა რასუნნი, წამო-
 ხდა იგი შეშინებულთი, გასლო ფანჯარა ზ ჰკითხა, ვინ
 ხარ! — მიუგო, მე ვარ ჟინვერამა, შენი ცოლი, განა შენ არ

გესმის ზ ვერასცნობ კმასა ჩემსა! ვსცნა რა კმა ცოლისა, რომ
 მელთი ც რომ ღამარსა, ფრანჩესკო შეიკრა შიშისაგან ზ ღაჩერა
 პირჯვარი, უთხრა: განსვენე. ხელს დილით წავალ ეკლესი-
 ასა შინა ზ ვილოცავ განსვენებისათვის სულინა შენისა, შეძღვომ
 ღაკვეტა ფანჯარა. უბელურმან ჟინევრამან იხილა რა თბი თუშ
 სი ქმრისაშიერ ღატევებულად, მწარელ იგინა. - რა შეძებთხვე
 ვა შენ იტყუდა იგი: შე ვერძნობ, რომელ ვერ გავაწევ უბადრუ
 კსა ამას ღამესა. კვალად მოიცა სიმკნე ზ წავილა თვისს მამის ს
 ღგომთან, გარნა არმოზრუნებულყო შინა შეძღვომ მიიქცა ღ
 ღის შეარეს ზ ღაარასუნა ვარება.

ღელს ჟინევრისა ვერგოვე იყო მწუხარე ღაკარგვისათვის ქაღი-
 სა თვისისა ზ იჯლა ცუცხლთან, მსწრათუ შეძინებულმან რა
 ხუნისანგა, განხელა ფანჯარაში ზ ჰკითხა: ა, ვინ არასუნ
 ებს! - ჟინევრამან მიუგო მითითლანითა ზ სუსტის კმითა:
 თქვენი ქალი - ესეა რა სიბუჯა ესე გაცოცდა ზ შეჩრჩუნდა,
 ძლითლა ვსთქუა: ნუგარო სულთ უბიწოდს ქაღისა ჩემისო
 წარველ სამკვილრებელსა შინა შენსა, ღმერთა იყოლ შენს მო-
 გზაურად! ვსთქუა რა ესე, მსწრათუ მიკვეტა ფანჯარა. მა-
 შინ ჟინევრამან ჰგერძნო, რომელ იგი ყოფულთაშიერ ღატე
 ვებულარს ზ განწარულებასა შინა ვსწყველა ღღესა თვისისა
 ღაბადებისასა.

მან კვალად იწყო ლოცვა ღმერთსა შვიტით შექმ-
 რბა ესეოდენ შესაბრძოლებლსა მყოფობასა შინა. ლონე არღა
 ჰქონდა მას, ესრეთ დაიღალა, რომელ ძლით იღვა ფეხვე-
 სან მოუვიდოდა მას აზრად, რათა მიზრუნდეს საფლავ შივე, რომ-
 მლიდა მაც ამოვიდა, რათა მუნ განისვენოს ღმერთს სი-
 კვდილსა. გარნა იშიშოდა იგი, რომელ შუა გზანელ უბანში
 მოკვდებოდა. ერთს აზრთან სამწესაროდსა შინს დასრულებისათვის
 დაათრთოდა მას, გარნა მღვდარება შინსი კვალად განცხოვე-
 ლდა, მას წამსა მოაგონდა, რომელ ფლორენციასა შინა ჰყავს
 ბიძა. არა მიჰხელა სიშორესა საღვთისა შინისასა, წარვიდა
 მასთან ღმერთსა მას შეწყობება, რომელიცა ძლით მი-
 ვიდა შინს სახლადმდე, დაარახუნა კარები ღმერთსა ცას, რა-
 თა მიეცეს შექმნობა. შეუბრძოლებელიყო მეცადინეობა შინი-
 ბიძამან მიუგო იგივე, რაჲცა სხუათა: „ღმერთმან განუსვენ-
 ნოს სულსა შენსა“

აქა ვინევირა სრულიად მიეცა განწირულებასა ღმერთს
 ჰქონდა ძალი დაღლილობისა ღმერთსა მწესარებისგან, რათა მუნი-
 თვან წარვიდეს საღმე, იგი წაიქცა წმიდის ბარათლომეს ეკვლე
 სიის ვიბესთან, მოელოდა დასრულებასა სიკაცხლისასა ღმერთ-
 სთა ვაუბათა.

რაოდენსამე ღმერთს იყო იგი ესრეთსა მყოფობასა შინა,

ერის წამს მოაგონდა მისი ან გონი სხივი სასიყვარულო განძრე-
 ნა სულსა შინა მისსა ჭ ვნობა გემოცა, თუწამდვლად
 ვნება მისი არს ესეოდენ უანჯარო ჭ ჭყაძე ვითარცა უჩვე-
 ნებდა. არა მიჰსურდა მჭყუნებარებასა ჭ მოუძღურებასა, ვინე-
 ვრამ დიდისა მრომიო ვან კლავ კვლელ კვლელ ჭ მიაწია ანგო-
 ნის სარგამადლი ჭ რაარა უნა კარები. მაშინ იყო შუალაძი-
 რამი ეძვსი საათი.

დასწამს ბეჭვილი მიაკვებუნა ფარჯარას, მაშინვე რაბარსა-
 ცლა ჭ წარბეცა კარებს წინ. ანგონი იყო ესრეთ მოშო-
 ბილი მწესარებისაკადო, რომელთა ძლით შეეძლო ქვეშევრდგან
 ადგომას ჭ ფარჯარასთან მისვლას, რათამცა წახოს ვან არა-
 ხუნებს ესრეთ გვიან, ფარჯარა გაალო ჯობით ჭ ყური მიუ-
 ვერა. სულგის ჭ ძლით გასაგონის კმით წარმოსთქვა ვინევი-
 რამან ,, ეს მე ვარ უბედური ვინევი! დუთისგულისათვის,
 მაჩვენეთ შემწეება ბოროტ შემწეებულსა, ყოველთაგან გან-
 გლებულსა! ჭ თუშკადა სიბუყნანი ესე იო ქუთ სასიკვდიაროს
 მკათა ჭ ძლით განიწიგოდო იფინი, გარნა ანგონი მან აანთო
 სანთელი, გაუარდა კარში, არცა მკირელ ფარობდა ბორო-
 ტათა სულთათვის, არცა განგებულთათათვის, გაალო კარე-
 ბი ჭ ნახა შეეუარებულთი თვისი: ,, ეს ის არის, ,, რაიყვარა
 მან ჭ მას წამსავე რაულისა მოახლოეს, რადგა სანთელი მი-

წმინდე ზე ასწია გუყინული ტანი ვინვერასი, მაშინვე მივიღა მო-
 ასე, ათლო სანადი ზე მიანთა ვიბეზერ, ამას შორის უყუ-
 რი მისი ძვრუასის ცვრითთა მიისწრსთურა შესულასა ასლოს
 თათშიო ტანი ვინვერასს იყო ცივი ვითარცა ყინული. ანტონ-
 ნიმ უბრძანა თაგის მოასლა ებს გათბობა განსაცმელასა ზე
 განლა ცოცხალმკურანისაგან სველის ტანი ამოსისა, შემდგომ
 წა ცვის მას ცვილი საცმელა; ანტონიმ ასწია იგი კელით, რა-
 თვისა ქვეშ აგებულ ზე მიჰსურა საბნებო.

ტურფს ზე ერთგული შეტობარი ესე ლაყუჯს კრათის თა-
 ვებერ ზე არ მოაშორა თქალთა უუძვირუასესა საგანსა, მი-
 შითა ზე იძუროთა მოელოდა წამსა, ოღეს აღიხილავს ვინვერა
 თვალითა ანუ აღიკურავიან ყოველნი ნიშანნი საცოცხლისანი.
 სწიქსაროსა მდგომარეობასა ამას შინა განატარა დრო უმე-
 ტეს ნ. ხევრისა საათისა. ღასანბრულ კვირალმოქმედმან სიბბო-
 მან მოუტყია მას ფეხნება; მცირე მცირე ვინვერა მოვიღა.
 და სიცოცხლეში, მხლდალ წარმოიტყუიდა: კვიროლო ანტონ,
 მე შენ ლაგ რქმურებ პატარას ჩემსა; რაგ წყე წარსრული, შინყუა
 ლაგ ვინვერა ზე ხუტანაგლებ, ყოველთა ნათესავთაგან განვრე-
 სულსა. აქა მან შელოდალ მიუთხრა მას, თუ ვითარ ღამინებს
 ვი, ვითარითა სახითა გამოვიღა საფრთხვილგან ზე ლაგვემურსა
 ამისა, ღვრისა, ბიძისა ზე ემჩინებოდა მოაგონდა ანტონი ზე

თავს ირუა გამო ცლა ღაღგრო მიღებისა მისისა.

მოუმატა ჟინეერამან: ახლა ვსელავ შენ, რომელ მე უნდა
გეძიო შესაღვრელი ზსაფარველი შენთან. უკეთუ უწინარეს
შენ მრაცხლი გრიდგულად ზ უმაღლოდ ზ შენთან, ნუ მიიღებ
ამას ცუდის შერით. მე აღვასრულე ვალი, რომლითაცა შე-
პრულოვიავ გვარისა ჩემისაგან. შეძინლე მე; მე აწ ვჰსტან.
თუ რომელს ხარისხად მღე ვანერცულღების კეთილსულოზა შე-
ნი ზ ღაღგრო მიღება. ტყუალია, რომ შენ მომიტევებ მე?
ლ: საყვარელო ანტონი, წარმოსთქუა ჟინეერამან მსუბუქის
ღაღილითა რომელსაც არ ძალღუჯა დაფარვა სნეულოებისა თუ-
ხისა, - ჩუღნ შემღგომაც გვემშენება ღაღარაკის დრო; უბრძა-
ნე, მომიტანონ რადმე, მე ვგერძობ მიმშილსა, საჰირო-
არს, რათა განვიმეგრო ძალნი თუნნი. ა ამ წამს, შეგობარო
ჩემო. ყოველივე იქმნება მზად; შემღგომ მივიღა ანტონი
თავის ღვლასთან, რომელიც წინაღღეს ღარჩა მასთან ღამე ზ
ჰსახნოვს, რათა უბრძანოს მოახლეს მომზადებას უახშიისა, ზ
უხლავ მოტანა რადსამე სასმლისა. ოღესაც ყოველნი მუნ მყო-
ფნი გამოვიღნენ სხუას ოთახში, მაშინ ჟინეერამან უთხრა
ანტონის: რაიცი საჩქაროთ ჩემო საყვარელო ზ წალი სასა-
ფლაობვედ; მუნ ღავსურავ ქვას საფლავის ამოსასვლელს.
რომლიღგანაც გამოველ მე, რათა არავინ აიღოს ეჭვ, რომ-

მელ მე ცოცხალვარ; ისწრაფე; ამას ზედ! ლამოვილებულარს
ბუნდურეა და მთენთა ღრეთა ჩემთა.

ანგონი მას ჟამსავე გაიქცა; მან დაჰსურა საფლავს ქუა
ქ უღველივე საჭირო განაკეთა, რათამცა არეინა ჰსწყნას, რო-
მელ იგი იყო ასლილი. ოღეს გამობრუნდა ანგონი. მაშინ
გზასველ იყიდა ღორები, ტუბილი ხილი ქ ქმელი ლელვ, რა-
თა მოუმატოს ვახშამსა. თვისსა საყუარლისა ჟინეურისასა.

ანგონიმან, მისცა რა თვისა ღვდასა სამზადი ვახშამისა-
თვის, გამოცხადდა ჟინეურასთან ქ აცნობა. რომელ რჩეუ-
ნება მისი აღსრულდებულარს. მხიარულნი საზურობანი ანგო-
ნისანი, წარნარი ყურადღება ქ უჩვეურვალესნი ადურისნი გა-
ნამტვიცებდნენ სულსა საყუარლისა მისისასა. ოღეს გამაღეს
სუფრა ქ მთართვეს საჭმელი, მაშინ ანგონი თვთ ემსახურებო-
და ჟინეურასა, არჩევდა მისთვის უკეთილესთა ქ უვნებელთა
ხიძრთელისათვის მისისა საჭმელთა. ანგონის სიხარულისაგან
არღარა გვეგებოდა რომლისაშიერცა მიიტა მას სიციცხლე
ქ უმასხინძლთა მას თვს მიერ ნასუილის ხაღებითა.

შეიღვომო ოთხის ღრისა ჟინეურა სრულებით მოჩნა ქ
მიეტა უჩინარესი შეენიერება თვისი. მაშინ ანგონიმ წახა, რო-
მელ დრო არს გამოცულისა საცმლისა მისისა, რომლისთაცა
პირველად გამოცხადდა ქელი იგია ანგონთან; გაჩნა ანგონს

რუნლოდა არა რაღა, წინათ მიღება, სანამ არ განაცხადე-
 დნუნ ურთიერთის განწახვასა ანტონიმკუთხა: სასურველო
 უინვერსა, განმიცხადე გაწრახვანი შენნი, კინდაა დატოვება
 ჩემი არა გსურს შენს მეუღლესთან წახველა უინვერსან უბა
 სუხა: ანტონი ახლა მაგაზე არა არს საქმე, მე ძალიან მო-
 რს ვარ აზრისა ამისგან, უკეთუ შენთვის არა წინა-
 აღმდგომ არს, მსურს, რათა შევსწირო დასამოური ღრთ
 სიკოცხლისა ჩემისა შენთვის. - ანტონიმ, როგორ შეიძლება?
 უინვერს რომ ჩემი მეუღლე შეიქმნას, ოჰ! მაშინ მე ქვეყანა-
 ზედ ვიქმნებოდი ფრიალ ბუნდერი კაცო. - მეგობარო ჩემო!
 რუ შესწიხლები დაბრკოლებათათვის; მე ვიამბობ შენ, რაღა
 საჭირო არს, რათაშენ დავიშვიტოთ კავშირი ესე. გაში-
 გონე მე: უოველთავე იციან, რომელ პირველმან ქმარმან
 ჩემმან ფრანჩესკომან დაშინება მე; მაშასადამე უოველთავე
 დასრულდა სიკვდილთან. სიკვდილი დასრულებს უოველსა კა-
 ვშირსა და მოკიდებულებასა ნათესავთასა. რ ესრეთ, ანტონი,
 თუ შენ ვიყვარვარ მე, მაშა ერთი სიკვდილი გაგყურის მე და
 შენ, სხუა არა რაღა. ჩქარა წალი ეხლავუ მტყუელთან: ოღესაც
 სიყვარული შეგვეკრავს ჩვენ, მაშინ შეგვეძლება დაფარვა კა-
 ვშირის სიმტკიცისა, თუგინდ საქმე მივიღეს ეპისკოპოსთან.
 ოღეს მოაწერეს კელი ქარწილის პირობას და ტურფად სი-

+

ყვერქონნი ღაინიშენ, ანგონიშ უთხრა თვის საკოლონს: ახლა
 ძალიძის, ნაცუთად მაგის სამოსისა, რომელიც გაცეია,
 რათა ვახლოვ სსუა ახლის ტანისამოსისა ჩაკმა. საკოლოძიან
 შეეგო: ვარგო, შეგობარო ჩემო, მაგრამ თუვიანდა ლავალებს
 ჩემი. მაშ შეგთხოვ, რათა წახვიდო ფრანჩესკოსთან, რომელ-
 ღმანცა ლამაზსა მე ცოცხალი, რომელმანცა უარმიყო მე შე
 შეგობასა შინა, თუ შე ვარ სასურველი შენი, როგორც უნდა
 ღირდეს, იყიდე მისთან ყოველი ტანსაცმელი ჩემი, რომელიც
 ღარჩა. მასთან ანგონიშან სთქუა: იყავ განსვენებით სასურვე
 ღო ჩემო, ესრეთი რა იქმნება, რომელ შე არ ვისურვო შენ-
 თვ! რ არ შეგჩირო ყოველივე სასიამოვნოლ შენდა. მართლ
 ად, მაშინვე წარვიდა ფრანჩესკოსთან მოისყდა მიზეგან ყოვე
 ღნი ჟინევრის ცათ სამოსნი რ მოუტანა თვისსა საკო-
 ღოსა.

შემდგომ რაოდენისაშე ღლისა ჟინევრა ელვარე სი-
 ყრმიითა რ შეტნიერებითა წირვად, სარგბის ეკკლესიასა შინა,
 რომელსაცა გაჰყვა ანგონის ღედა რ მოახლე. მაშინ იყო
 კვარა ღღე, რ ამ ღღეს ღანიშნუთი უნლოდათ შეფიცება ერ-
 თმანეთისათვის საუკუნოს სიყვარულსა ზედა. რანქამსაც გამო
 ვიდა ქუჩაში რ გარადგა რაოდენიშე ბიჯი, მაშინვე ყოვე
 ღთავე ფლორენციის ჩინებულთა, რომელთაცკი, ნახეს იგ, მი

აქციეს მასზედა უურაღლებს თვითვეული მათგანი წარმოიღ-
 გუნდა თავსა შინა თვსსა გამოცნობასა; ეს ცოცხა, პირის სანუ
 მიაშვავსეს გარდაცვლილს ჟინვერასსა, მრივალნი ამტვიცნებ-
 ლნენ, რომელ მას, აცვიან უწინდელი ქორწილის განისამოსი,
 რომელსა ცა ბინა ფრანჩესკო აღოლანტიმ მიიყვანა იგი წმი
 ლის მიხვალის ეკვლეისაში, სარაცა მათ დაიწერეს ჯვარის-
 მოხალისენი გაუვლილნენ წინ ჰ უკან მასჯობელ მისსა ჰ უშე
 ტეს დაერწმუნე ბოლნენ სიმართლესა თვსთა გამოცნობათასა.

უეცრად ჟინვერის დელამან გაიარა იმ ქუჩაში. პირველად
 იგი განცურდა ჰ ვერღა შეიძლო სიტევსა, გამოთქმა; შემ-
 დგომ დაიყვირა: ვინ იტევს, რომელ ეს ჩემი ქალი არიოსნ?
 რაოდენ უახლოეს მივიღა იგი. ელოდენ უმეტეს ჰსცანა შუთი
 თვსი დასასრულ არღა იყო იჭვენულ, არამედ მეტად შეწუ-
 ხებულ, ვსთქუა თავის თავად: ,,ვო, ეს ისარის!.. გ'კვი-
 რვებამან ჰ იმედმან რაოდენსამე წამს შეუკრა მას ენა; უკა-
 ნასკნელ, ვსურდა რა ნამძლავად დაერწმუნებ, შესაძრწუნებელის
 კმით უთხრა ჟინვერას: ,,სასურველო ქალო ჩემო, შენა
 გხელავ მე შენ ცოცხალი ხარ! ვითარ აღსდებ შენ გარნა ქა-
 ლმან არა განუცხადა არცა სინარული, არცა შეხარება, რე
 მათ გაიარა ახლოს მისსა.

გუნდი მოსურნეთა უმეტეს განმრავლდა; ამბავმა ამან სრუ-

ლიარ ქალაქი შეიძრა, ფრონჩესკო აღმოსავლეთიანი შეიკეთეს
 ზღვით გააგანა იწროში საშუალო გუნდისა ზღვით აღმოსავლეთიანი
 ნაკრძალი თვისი, რომელიცა დამარხა ამას წინათ. მივიდა რა
 ჟინვერასთან, ჰკითხა: საიღამ მოსულხარ ზღვიან გამოგვიყვანა
 მან საფლავიღამ? მას წამსა გამოცხადდა ანგონიცა, რომელიცა
 ცა ჰსწახდა მოშორებას თვისსა საცოლოდსასა, გამოვიდა
 ეკვლევიღამ, რათამცა ნახოს იგი. ჟინვერასთან მიჰხელა მან
 ზღვიან ფრონჩესკის უახლეს განსვენებულის ზღვიან კმითა: „
 რასაკურველია, რომელი არა თქვენშიერ განთავისუფლებულ-
 ვარ საფლავიღამ, წინააღმდეგომ მისსა თქვენ დამარხეთ ცო-
 ცხალი. მხოლოდ ერთისა განგებულებისა მიერ ვაღიარებულვარ
 დამარხისათვის ჩემისა სიცოცხლისა. სასურველი ჩემი ანგონ-
 ი დამგვიტყუებთ თქვენ ამას. თქვენ გინდობათ, მოგვეკალით
 მე. მე ვაგვიარე თქვენს სახლთან, ხოლო თქვენ განმეგდეთ
 მე. ტყუილია. - ზღვიან დამიგვეკეთ მე, მე თავს ვიღე, რათა
 არღა შემოვიღე თქვენს სახლში.

დღეს ჟინვერისა ჰღვიანდა ცრემლითა საშუალო მხრისა ქმრისა;
 ანგონი აძირობდა დამგვიტყუებასა ახლათ თვისთა ვანობათასა;
 ამის მომის ფრონჩესკოს, განკვირვებულსა ზღვიან შეწახებულსა
 მოაგონდა სიმწარით მრავალი შეცდომა თვისი, რომ
 შეღმანცა, მოაკლო იგი შეუღლებსა . . . მან განიზრახა ების

კობახიანი წარსულა ზ წარდგენა საქმისა ამის სამსჯავროსა-
შინა მისსა.

მართლად მან მისცა საჩივარი ჟინვერას ებრძანა გამოც-
ხადება არხიებისკობახიანი. წარმოუგზავნილთან პასუხი მისი
იყო: „ ვარკვი, მე წარვუდგენ მათს უუსამღვდელლოებს
ყოველთა დატვირთვათა ჩემთა.“

მსწრათლად წარსდგა იგი წინაშე უპისკობახისა. აღმო-
ბილი ზ მდიდარა მოკრთულობა უმეტეს აღამაღლებდნენ შუბ-
ნიერებასა მისსა. შეძგომ ჩუქულებითის ქცევისა, იგი
შიიქცა არხიებისკობახთან: „ თქუქნმა უუსამღვდელლოებს
ბამან მიბრძანა გამოცხადება წინაშე თქვენსა!“ ღიას,
მიუგო არხიებისკობახმან; მითხარ შეილო ჩემო, რადსათვის
არ გინდა ცხოვრება პირველს შენს ქმართან! მიუგო ქალ-
მან: „ ღირსო არხიებისკობახო, აჰა მიჩვენნი ჩემნი, რომელთა
თავამოცა, ძაღვიძხო ჰსჯა, ღარსარიათა პატივისცემისა თუ
არა.“ აქა ჟინვერამან მიუთხრა მას ყოველივე ჩუთილად,
სიკვდილი თვისი, ღამარხვა, გამოსვლა საფლავიდად, ამანნი
თხოვანი, რომელითაც მივიდა თვის ნათესავეებთან ზ ქმარ-
თან; დასასრულ სამწუხარო მდგომარეობა თვისი, რომელიცა
შეეძინება სამუად ღამისა ზ ღარიოდა ფლორენციის ქუჩებში.
გარდა: ჰსიქუა: უმეტეს ორისა საათისაში მოვიღოდი ქალს

ქმია. მსუბუქი საცმელი გაეინული სიტყვადან, მოუძღვრე-
 ბული დაღლილობისაგან ვკვრდნობდი, რომელ უნდა მომკვლარ
 ვიყავე იმ ღამეს ქრატუნობელა, გარნა განგვბულებასა ვნება
 ჩემდამო აზრისა მოცემა ანგონისათვის, რომელიცა მრთელს
 ოთხს წელს განმიცხადებდა ნიშანსა უმწვერვალესისა მოკიდე
 ბულებისასა. მე მივიღე უკანასკნელი ძაღისკმევა ზ რომორც
 იყო ძლით მივაჩივე იმის კარებადმდე, მიუცოდებელად მო-
 ვკვდებოდი, უკეთუ მას არ ეჩვენებინა სტუმრის მოყვარება.
 მან მიმიღო ზ მომიტყუა სიტოცხლემ; ახლა განსაჯეთ.

ფრონჩესკოს მიუწოდეს ჰასუხისათვის, გარნა ვერა რა
 სთქუა განსამართლებლად თავისა. მან მიიღო უარი აზრისა ში-
 ნა, ამისთვის რომელ სიკუდილთან აღისპობის ყოველნი კვ-
 შირნა. უბედური ესე ვერღა დაღვა ფლორენციასა შინა, მან
 მსწრაფლად დაუტყვა ქალაქი ესე ზ დაიწყო ვეღუღუღყო თაგი
 ხვისი ერისა შინა მონასტერთაგანსა. ამას შორის ანგონი მან
 ზ ჭინვერამან, რომელიცა ბუღმან ძლიერად აღძრა არქივი-
 სკობოსი, იქორწინეს ზ გრძლად დასტებობდნენ ურთიერთის
 ბედნიერებითა ზ ჰატვიისცემითა თანმოქალაქეთაგან.

მოკლე განხილვა ქართული სალიტერატურო
 ურისა (ანუ სიტყვიერებისა.)

ჩემ შეგვემოხუა სმენა დამტყიცებითა სჯათა შრავალითა

ვერდილი მწკრივითა და ცხვირით ქართულისა ენისათვის, რომელ
ოგი გლახავარს თხუთღუთათ მიერ სალიტერატურითა, არა
განვითარებულარს, ზე შესახებელადცა გარძონისაჲში არა ვი-
თარისაჲ შექონ არს სიამოვნისა.

მცრობთა ბუნებისათვის ენისა ჩვენიასთა ევსურის, რათა ვა-
რქმუნოთ პაციენტულთა გუჟამთა მათ, რომელ ქართულისაჲნი
სა ზედა არიან მრავალნი შექონიერი თხუთღუთანი ზე თარგმნი
ლნიცა წიგნი სსჟა ზე სსჟათა ძუქლთა ზე ჟახლესთა ენათა-
გან ამისთვის ვრაცთ ჩუქნ საჭიროდ, რათამცა პირველად
ვატრობოთ საზოგადოობასა მცირე ვსე განხილჟა ისტორიისა
სიტყვარებისა ჩვენიას, ხოლო შემდგომად აღვჩინოთ წერი
ლნი ზე თუნდერ პირ მოთხოვნისა თასლემულ-გუჟოთ ქმნილ
ბითურთ თვთოეულნი ავქსონნი ღიხსებისაჲმებრ მათისა, რომე
ლთაგანცა მოუჟარენი საზოგადოობის განვითარებისანი იხილ
ვენ ძუქლთა აღვილსა, შინა კავკასიის ამიერ მცხოვრებთასა
შდილარსა ნიუთიერებისა სალიტერატურადსასა, რომელიცა
აქამომდე წყუღიალსა შინა სიბნელისა და თარულ იყო მხედ-
ველობათაგან განათლებულთისა ევროპიისათა.

შინაჲ საცრობელ არს დანიშუნა ღროღსა შინ, თუ იღეს ენა
ქართული შეიქმნა ენალ ერისა, გარნა ჯერ არს ცნობად, რომ

მელ იგი არს ერთი უწყებელისათვის; ვინამდგან იხილვების
 ისტორიისაგან, ვითარმელ ვითარცა წერილნი ანუ ასონი ქა-
 რთულისა ენისანი შემოღებულ არიან, ვერცხვენიცა გწრუე
 ლებულ პირველის მეუის ფარნავაზისამიერ, სოფლის შექმნი
 ღგან 3627-სა წელსა, ხოლო უწინარეს ქრისტეს შობისა
 327-სა წელსა. ივინი იყვნენ სრულიად განსხვავებულნი
 ასონთაგან სხუათა ერთასა.

თუშცაღა რომელნიმე მწერალნი, საკუთრად სომეხთაგანნი - ამ-
 ტოცებენ, რომელ ქართველნი ძუტლს დროში დაჰპარაკობ-
 ლენ სომხურსა ენასაზელს; ვინამდგან ორნი ესე ძუტლნი ამი-
 ერ კავკასიის მცხოვრებნი, ს იგი ქართველნი ზ სომეხნი,
 ვითარცა იხილვების ისტორიისაჲ შინა ჰსწარმოებენ ერთისა
 შთამადგომლობისაგან - თარგამოსისა (*), ვარნა გამოცანანი
 ესე არა არიან საფუძვლიანნი ზ არცა და ტოცებულნი, უკმ-
 თუ აზრნი მწერალთა იმათ დაფუძნებულნი არიან მხოლოდ მას
 ზედა, რომელ ქართულსა ენასა ზედა მეოფთა ლექსთაგანნი,

(*) თარგამოს იყო მფლობელი ამიერ კავკასიის მკარისა,
 ორითას შვილას ორმოც ზ თურამეცსა წელსა, რომელმანცა
 განუყო მეთა თვისთა, ჰამსს მისცა სომხითი, ხოლო ქართლ-
 ოსს ქართლი ზ სხუანი. ქარ. ცხოვ.

რომელნივე აქამოდღე იხმარებია სომხურსა ენასაც შინა
 თრად ცოცანი, ამისგამო შეუძლებელარს მიიზსება მათი ზ
 არცა დამტკიცება. შესაძლებელარს, რომელ არა ქართულმა
 ენამან მიიღო ლექსნი სომხურიდამ, არამედ სომხურმან ენა-
 მან ქართულიდამ, წინაპართა ჩუქნთა შემოიღეს ლექსნი ქა-
 რთულისა ენისანი, მაშინ ოღესცა სომხური ენა მყოფობდა
 თაფისთაფად, ეგრეთვე ქართულნიცა იყვნენ განყოფილ ზ
 რსა შინა ერისასა გამოიხატა (*). ძირი ენისა ჩუქნისა უნდა იყოს
 სპუთარა, ესე ჰსძინს ყოველთა ძუქლთა წერილთაგან, ჩუქნ
 ვერ ვხვდებით ვერცა ასოთა, ვერცა კმათა ზ გამოღებათა, არა
 თუ ოღენ ლექსთა, რომელთაცა აქვდეთ მკვეთრი მსგავსება
 სულსა შინა სომხურისა ენისასა. აწინდელთა შერათთა ზ უ-
 ცოდინართა ქართულისა ენისათა შემოიღეს კმარება ლექს-
 თა სპარსულთა, სომხურთა ზ რუსულთა, გარნა ამით არაგის
 ძალუძს დამტკიცება, რომელ არიყოს ქართულსა ენასა ზელთ
 თანასწორ მნიშვნელნი ლექსნი კარგმან შერადმან რომელი

(*) ჩუქნ არა ძალგვიძს ბათნი სომეხთათანა, ვინაძღვან
 იგინი უზნობენ, რომელ თვთ ღრამ ლაშარაკობდა სომხურს
 ზ სომხურის ენიდამ იწარმოა ყოველი ენა, ესე იგი, თრანცი-
 ული ნუმეცური რუსური ზ სხუანი.

სა საგნისა აღწერაც უნდა მოიწოდოს, რომელს ფრანსისკო
 ლაც უნდა იყოს, მას ძალუძს ბუნებისა ენასა ზედა გამოღე-
 ბა ჭ წარმოღვენა თვით უწყობიერებისა აზრისა ჭ გრძნობისა .
 იგი არ იკმარებს არა რომელთა ლექსთა სხვსა ერისათა, გა-
 რდა მათსა, რომელთაცა მიუღიათ კანონი მოქალაქობისა ჭ
 რომელნიცა იკმარებიან ყოველსა ენასა ზედა, ესე იგი, ტენი-
 კებრთა.

ქართულთა ძუძულთაგან ჰქონიათ სურვილი ხალისი ჭ ნიჟი
 სწავლათა ჭ კეთლოვნებათა. ჩინებულნი შთარგმნელნი ჭ
 მწერალნი იყვნენ: მუცხრესა საუკუნესა შინა აღარასე მეფის
 დროს წმიდა მამა ილარიონ ქართველი; შეათესა საუკუნესა
 შინა სუბათ მეფის გამს, წმიდა მამა იოანე; მეფეთმეტე-
 სა მეფის ბაკრატის დროსა, წმიდა მამა ევთიმი, იოანე პატრიკ
 ყოფილი ჭილოსოჭოსი ჰეტრიჩად ზეღწოდებულნი ჭ სტეფანე.
 საკუთრად მეორემეტესა საუკუნესა შინა ქართველნი იღვწნენ
 უმაღლესსა ხარისხსა ზედა ძლიერებისა ჭ განათლებისასა, ივანი
 განსხვავებულყვენ სიმკნითა, სიბრძნითა სათნოებლითა ჭ
 პოეზიითა, დროსა ამას საქებელნი მწერალნი იყვნენ, მეფობასა
 შინა ლავი თ აღმაშენებელთისასა: ეფრემ მცირე, თეოდორე,
 არსენი იყალთოელი ჭ ივანე ტარიჭის ძე. ყოველთა ამათ
 ზემოხსენებულთა მწერალთა არათუღენ ჰსთარგმნეს ელლი-

ნურის ენიღვან უოველნი საეკლესიონი წიგნი, საღვთის
 მცემელნი, საჭილოსო ჭოსონი ფსიქანი, ირამელ გვრევე და-
 წერეს თვისა ენასა ზელა უოველთა ნაწილთაებრ სიგუვერე-
 ბისათა თხულებანი. მიმლინარეობასა შინა მათ ღრთთას
 მეფენი ჩუქნი ვზრუნვიდნენ რა კეთილმდგომარეობისათვის
 უმათა თვისთა, წარვეზაენილნენ უოველსა წელსას ათინასა შინა
 თორმეფთა ურმათა სწავლათათს.

მრავალნი მათგანნი განმდიდრებუნი სწავლათა შიქ-
 ცნენ მამულსა შინა თვისსა, რომელთა ჩიცხესა შინასა იუვე-
 ენს ზემოხსენებულნი მწერალნი, გარნა ელვანებითა, ებონს
 მჭვერმეთქვეობისა ჩუქნისა იწუო იოსანე მეტრაწითან. მეტრაწი
 ესე იყო ჭეშმარიტი ჭილოსო ჭოსი, თრიალ საყვარელი მო-
 ლექსე საქართველოსა შინა, სრულის, აზრით იყო ღრდი ჭ
 ჩინებულთი ვატი ღრთას თვისსა: მან წერს უოველთა გუბართა
 შინს სიგუვერებისათა ჭ უოველთა გუბართა შინა ვბოგა ჩი-
 ნებულთა ჭ პეტრეის ცემა არა მხოლოდ თანმედროდეთა თვისთა,
 არამედ უოველთა გუნათლებულთა შთამოგებათა თვისსა მამუ-
 ლისათა.

დასრულება • მედგომს ნომერში •

ნებაართუთარს დაბეჭდულად : გუილიისი იანერის I-სა 1832 წელსა •